

Република Српска  
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ  
Наставно-научно вијеће

Број: 05-93/06  
Дана, 16.03.2006. године

На основу члана 102. и 103. Закона о универзитету ("Сл. гласник Републике Српске", број 12/93) и члана 113. Статута Универзитета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници од 15.03.2006. године,  
д о н о с и

## О Д Л У К У

Даје се сагласност на Одлуку Наставно-научног вијећа Правног факултета о избору др **МИЛЕНЕ РАКОВИЋ** у звање ванредног професора на предмету Јавне финансије и финансијско право, на период од шест година.

### Образложење

Правни факултет у Бањој Луци доставио је на сагласност Одлуку о избору др Милене Раковић у наставно звање – ванредни професор.

Наставно-научно вијеће Универзитета на сједници одржаној 15.03.2006. године утврдило је да је наведена Одлука у складу са одредбама Закона о универзитету и Статута Универзитета.

Сагласно члану 72, 102. и 103. Закона о универзитету, одлучено је као у диспозитиву ове Одлуке.

Достављено:

1. Факултету 2х
2. Архиви
3. Документацији



**ПРЕДСЈЕДНИК  
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВИЈЕЋА**

Академик проф. др Драгољуб Мирјанић



РЕПУБЛИКА СРПСКА  
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ  
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ  
БАЊА ЛУКА

Број: 240-XL-4/06  
Дана; 03.3.2006.

НАСТАВНО - НАУЧНО ВИЈЕЋЕ  
УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

ПРЕДМЕТ: Сагласност на избор доц. др Милене Раковић  
у звање ванредног професора

Правни факултет у Бањој Луци расписао је конкурс за избор наставника на предмет Јавне финансије и финансијско право.

На расписани конкурс пријавио се само један кандидат и то доц. др Милена Раковић.

Наконведеног поступка, Наставно-научно вијеће Правног факултета у Бањој Луци на сједници одржаној дана 03.3.2006. године, донијело је Одлуку да се доц. др Милена Раковић изабере у звање ванредног професора на наставном предмету Јавне финансије и финансијско право.

Стога молимо Наставно-научно вијеће Универзитета да, сходно члану 85 Закона о универзитету, да сагласност на избор наведеног кандидата.

Уз овај допис достављамо Одлуку Наставно-научног вијећа Правног факултета и Извјештај Комисије.

С поштовањем,



Декан

Проф. др Милорад Живановић



РЕПУБЛИКА СРПСКА  
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ  
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ  
БАЊА ЛУКА

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

ПРИМЉЕНО: 03. 03. 2006.	
ОРГ. ЈЕД.	ПРОЈ
05	93

Број: 240-XL-4/06  
Дана; 03.3.2006.

На основу члана 110. Закона о универзитету и члана 131. Статута Правног факултета у Бањој Луци, Наставно-научно вијеће на сједници одржаној дана 03.3.2006. године, *донијело је*

## ОДЛУКУ

о избору у звање ванредног професора

### I

Доц. др Милена Раковић бира се у звање ванредног професора на предмету Јавне финансије и финансијско право.

### II

Одлука о избору се, сходно члану 85. Закона о универзитету, упућује Наставно-научном вијећу Универзитета ради давања сагласности на избор.

### III

Саставни дио Одлуке је Извјештај Комисије за избор наставника у више звање на наставном предмету Јавне финансије и финансијско право.



ПРЕДСЈЕДНИК  
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВИЈЕЋА

Проф. др Милорад Живановић



14. 10. 2005.

Dr Božidar Raičević, redovni profesor Ekonomskog fakulteta u Beogradu, na nastavnom predmetu Fiskalna ekonomija

790

Dr Marko Radičić, redovni profesor Ekonomskog fakulteta u Subotici, na nastavnom predmetu Finansije

Dr Slobodan Babić, redovni profesor Pravnog fakulteta u Banjoj Luci, na nastavnom predmetu Politička ekonomija

## **NASTAVNO-NAUČNOM VEĆU PRAVNOG FAKULTETA U BANJOJ LUCI**

**PREDMET:** Doc. dr Milena Raković, docent- prijava na konkurs za izbor u zvanje vanrednog profesora na predmetu Javne finansije i finansijsko pravo na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci

Konkurs za izbor nastavnika u zvanje vanrednog profesora na predmetu Javne finansije i finansijsko pravo u Banjoj Luci objavljen je u dnevnom listu "Glas Srpski" od 27.05.2005.godine. Na raspisani konkurs prijavila se doc. dr Milena Raković, docent, kao jedini kandidat.

Uz blagovremenu prijavu kandidat ja podnela popis objavljenih naučnih i stručnih radova.

Odlukom Nastavno-naučnog veća Pravnog fakulteta u Banjoj Luci formirana je Komisija za ocenu uslova i davanja mišljenja i predloga za izbor doc. dr Milene Raković u zvanje vanrednog profesora na predmet Javne finansije i finansijsko pravo na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci.

Nakon razmatranja prijave i dostavljenih radova, Komisija u sastavu:

- 1.Prof. dr Božidar Raičević, predsjednik,
- 2.Prof. dr Marko Radičić, član,
- 3.Prof. dr Slobodan Babić, član.





Nastavno-naučnom veću Pravnog fakulteta u Banjoj Luci podnosi sledeći

## IZVEŠTAJ

Kandidat doc. dr Milena Raković rođena je 24.06.1959. godine u Bihaću. Osmogodišnju i srednju ekonomsku školu završila je u Banjoj Luci gdje je i diplomirala na Ekonomskom fakultetu 29.06.1983. godine.

Postdiplomski studij, smjer "Organizacija i upravljanje", upisala je u Banjoj Luci 1985. godine i završila sa prosječnom ocjenom 8,65. Magistarsku tezu pod naslovom "Razvoj modela projektovanja organizacije" odbranila je na istom fakultetu 29.01.1996. godine.

Doktorsku disertaciju pod naslovom "Ciljevi i instrumenti fiskalnog menadžmenta u zemljama Evropske unije" odbranila je 14.07.2000. godine na Ekonomskom fakultetu u Beogradu. Zvanje docenta stekla je na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci na predmetu Javne finansije i finansijsko pravo 25.5.2001. godine.

Po završetku studija svoj poslovni put započela je u preduzeću "Čajavec" Banja Luka, gdje je radila na poslovima i radnim zadacima rukovodioca privrednog sektora i u spoljnoj trgovini (poslovi uvoza, izvoza i kooperacije), dok je na Pedagoškoj akademiji obavljala funkciju šefa računovodstva.

Godine 1993. prelazi u finansijsku policiju gdje je obavljala poslove i radne zadatke višeg finansijskog inspektora. U vremenskom periodu od 1993-1997. radila na zadacima finansijske kontrole utvrđivanja i naplate javnih prihoda, što je u skladu sa predmetom Javne finansije i finansijsko pravo.

Januara 1997. godine zapošljava se na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci, gdje radi i danas, kao docent na predmetu Javne finansije i finansijsko pravo (treća godina) gdje, pored predavanja, izvodi i vježbe. Rukovodilac je specijalističkog studija Javne finansije i finansijsko pravo.

Povjeren joj je i predmet Ekonomska politika (druga godina) - predavanja i vježbe.

Na Visokoj školi unutrašnjih poslova predaje predmet Finansijsko pravo (predavanja i vježbe).

Član je Savjeta Univerziteta u Banjoj Luci.

## PRIKAZ RADOVA

### **1. Magistarski rad i doktorska disertacija**

1. Milena Raković: *Razvoj modela projektovanja organizacije*, Magistarski rad, Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, Banja Luka, 1996. godine, str. 131;

2. Mr Milena Raković: *Ciljevi i instrumenti fiskalnog menadžmenta u zemljama Evropske unije*, Doktorska disertacija, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd, 2000. godine, str. 422;

### **2. Knjige**

1. Doc. dr Milena Raković: *Poresko i budžetsko pravo*, Pravni fakultet u Banjoj Luci, 2001. god., str. 303;

2. Doc. dr Milena Raković: *Javne finansije i finansijsko pravo*, Pravni fakultet u Banjoj Luci, 2003. god., str. 355.

### 3. Naučni radovi

1. Mr Milena Raković: *Neke karakteristike budžeta*, Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, dvobroj XX/XXI, 1996-1997, str. 239-249.
2. Mr Milena Raković: *Poreski konsalting*, Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, broj XXII, 1998, str. 277-287.
3. Mr Milena Raković: *Pojam i značaj akcize*, Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, broj XXIII, 1999, str. 275-282.
4. Mr Milena Raković: *Aktuelna pitanja budžetskog finansiranja sa osvrtom na opštinu Banja Luka*, Srpska pravna misao, Časopis za pravnu teoriju i praksu, Banja Luka, 1-4/95, str. 393-400.
5. Mr Milena Raković: *Carinski sistem Bosne i Hercegovine*, Srpska pravna misao, Banja Luka, 1-4/96, str. 201-225.
6. Mr Milena Raković: *Upravljanje fiskalnom politikom*, Srpska pravna misao, Banja Luka, 1-4/97-99, str.131-138.
7. Dr. Milena Raković: *Budžetski deficit u zemljama Evropske unije*, Godišnjak Pravnog fakulteta u Banjoj Luci, broj XXIV, 2000, str. 301-307.
8. Doc. dr Milena Raković: *Siva ekonomija u Republici Srpskoj*, Srpska pravna misao, 1/4, 2000, str. 161-167.
9. Doc. dr Milena Raković: *Poreski sistemi*, Godišnjak Pravnog fakulteta u Banja Luci, broj XXV, 2001, str. 327-343.
10. Doc. dr Milena Raković: *Evro valuta u Bosni i Hercegovini*, Značenje, Doboj, godina XVIII, broj 44/45, 2002, str. 131-137.

11. Doc. dr Milena Raković: *Fiskalna politika*, Značenje, Doboj, godina XXIX, broj 46, 2003, str. 203-211.

12. Doc. dr Milena Raković, *Ekonomski ciljevi oporezivanja*, Srpska pravna misao 1-4/2001, str. 231-241.

13. Doc. dr Milena Raković: *Pranje novca u RS*, Glasnik pravde, Časopis za pravnu praksu i teoriju, broj 12, godina VI, str. 145-152.

14. Doc. dr Milena Raković: *Državni trezor*, Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, broj XXVI, 2002, str. 417-422.

15. Doc. dr Milena Raković: *Porezi na potrošnju u Republici Srpskoj*, Zbornik društveno-humanističkih nauka, broj: 5 i 6, 2004, str. 53-65.

16. Doc. dr Milena Raković: *Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj*, Značenje, Doboj, godina XXI, broj 51, 2005, str. 89-101.

#### **4. Stručni radovi**

1. Mr Milena Raković: *Poreska kontrola i revizija*, Značenje, Časopis iz oblasti nauke, kulture, umjetnosti i obrazovanja, Doboj, broj 34, mart 1999, str. 59-66.

2. Mr Milena Raković: *Porez na dohodak fizičkih lica*, Značenje Doboj, broj 33/36, oktobar 1999.godine, str. 107-112.

3. Mr Milena Raković: *Savremeni pristup fiskalnom menadžmentu*, Značenje, Doboj, godina XVI, jul 2000, str. 105-110.

4. Dr Milena Raković: *Ekonomski efekti poreske politike u zemljama Evropske unije*, Značenje, Doboj, broj 40, 2000.godina, str. 51-59.

5. Doc. dr Milena Raković: *Porez na dodatu vrijednost u Evropskoj uniji*, Srpska pravna misao, 1/4, 2000, str. 235-241.
6. Doc. dr Milena Raković: *Fondovi i njihova uloga u Republici Srpskoj*, Značenje, Doboj , avgust 2001, str. 129-135.
7. Doc. dr Milena Raković: *Poreska uprava u Republici Srpskoj*, Srpska pravna misao 1-4/2001, str. 467-477.
8. Doc. dr Milena Raković: *Ekološki porezi*, Značenje, Doboj, godina XIX, broj 47, decembar 2003, str. 127-132.
9. Doc. dr Milena Raković: *Finansijsko pravo* , Značenje, Doboj, godina XX, broj 48/49, april 2004, str. 99-103.
10. Doc. dr Milena Raković: *Budžet grada Banja Luka*, Godišnjak Pravnog fakulteta, Univerziteta u Banjoj Luci, broj XXVI, 2002, str. 447-459.
11. Doc. dr Milena Raković: *Revizija javnog sektora Republike Srpske*, Značenje, Doboj, godina XX, broj 50, novembar 2004, str. 99-109.

## **5. Učešće na naučnim skupovima**

1. Mr Milena Raković: *Porezi i ostale obaveze u korist države prema Dušanovom zakoniku*, Akademija nauke i umjetnosti Republike Srpske, Odjeljenje društvenih nauka, knjiga III , Banja Luka, 2000, str. 381-389.
2. Doc. dr Milena Raković: *Porez na dodatu vrijednost u Bosni i Hercegovini*, Naučni skup «Menadžment promo» i Frederich Ebert Stiftung, Porezi? Zašto i Kako?
3. Doc. dr Milena Raković: *Pranje novca u Republici Srpskoj*, Međunarodni naučni skup «Reforma krivičnog zakonodavstva u Republici

Srpskoj», Visoka škola unutrašnjih poslova, Zbornik Radova (sa međunarodnog okruglog stola), Banja Luka, 2003, str. 284-292.

4. Doc. dr Milena Raković: *Reformisani poreski sistem Hrvatske*, Udruženje pravnika Republike Srpske, Časopis za pravnu teoriju i praksu – Pravna riječ, Banja Luka, 2004, str. 233-243.

## **6. Pogledi i prikazi**

1. Doc. dr Milena Raković, Prikaz knjige: Globalni finansijski menadžment, autora prof. dr Žarka Ristića i prof. dr Slobodana Komazeca, str. 317 -321.

2. Doc. dr Milena Raković: Prikaz knjige autora prof. dr Ismeta Dautbašića, Finansije i finansijsko pravo, Srpska pravna misao 1/4, 2001, str. 607-611.

3. Doc. dr Milena Raković: Prikaz knjige EKONOMIJA autora prof. dr Slobodana Babića i prof. dr Dragiše Milićevića, Srpska pravna misao, 1/4, 2003, str. 519-523.

## **PRIKAZ RADOVA-PRIJE IZBORA U ZVANJE DOCENTA**

### **1. KNJIGE**

1. Dr Milena Raković, Poresko i budžetsko pravo, Banja Luka, 2001.godina, strana 303.

U ovoj knjizi je metodološki, sistematizovano i prilagođeno studentima i nastavnom planu iz predmeta Javne finansije i finansijsko pravo obrađeno poresko i budžetsko pravo. Knjiga je sastavljena iz dve glave: prva koja obrađuje poresko i druga koja obrađuje budžetsko pravo. Obe glave čine

jedinstvenu, međusobno povezanu celinu fiskalne makroekonomije i fiskalnog menadžmenta.

Pisana je razumljivim jezikom za studente uz dosta didaktike, detaljnih objašnjenja i praktične primene.

Kandidat dr Milena Raković je u glavi Poresko pravo obradila poreze kao najznačajnije instrumente prikupljanja sredstava za alimentiranje javne potrošnje. Porezi su jasno i koncizno obrađeni u šest glava:

- Opšta obeležja poreza,
- Posebna obeležja poreza,
- Poreska struktura,
- Sukob poreskih zakona,
- Zakonski opis poresko-činjeničnog stanja, i
- Poreski sistem.

U najvažnijem delu, Poreski sistem, obradila je precizno i jasno teorijski pristup i praktičnu primenu važećih poreskih oblika Republike Srpske.

U drugoj glavi, Budžetsko pravo, kandidat je dala prikaz budžeta i vanbudžetskih instrumenata alimentiranja javne potrošnje. Ova glava je sastavljena iz četiri dela:

- Pojam budžetskog prava,
- Posebna obeležja budžeta,
- Budžetska struktura, i
- Vanbudžetski instrumenti finansiranja javne potrošnje.

U trećem delu, Budžetska struktura, teorijski i praktično je obrađen budžetski sistem Republike Srpske. Data je teorijska i praktična primena (budžetske inicijative, donošenja, izvršenja i kontrole budžeta) Republike Srpske, polazeći od zakonske procedure utvrđivanja i naplate javnih prihoda. Kandidat je dala sistematično teorijski i praktičnu primenu vanbudžetskih instrumenata finansiranja javne potrošnje: fondove u Republici Srpskoj i državni trezor.

Kandidat zaključuje da su poresko i budžetsko pravo kamen temeljac poslovanja svake države.

## 2. NAUČNI RADOVI

1. Neke karakteristike budžeta, Godišnjak Pravnog fakulteta, Banja Luka, strana 239-249.

U ovom radu autor analizira budžet i njegov evolutivni razvoj kao instituta finansijskog prava. Obraden je savremeni pristup budžeta sa pravnog, političkog, finansijskog, ekonomskog i socijalnog aspekta. Savremena uloga budžeta u finansiranju javne potrošnje i raznovrsni zahtevi u ekonomskoj sferi, traže primenu budžetskih načela koja su sistematizovana u dve grupe:

statička načela (u stanju mirovanja) i dinamička načela (u fazi donošenja i izvršenja budžeta).

Kandidat je obradila dezintegracionu funkciju budžeta, dajući i mogućnost vanbudžetskim instrumentima da daju puni doprinos u alimentiranju javne potrošnje, a to su: autonomni budžeti, posebni računi, vanredni računi, aneksni budžeti i ostali fondovi.

Autonomni budžeti su instrumenti finansiranja bez neposredne intervencije države, a njima se vrši finansiranje određenih socijalnih prava na zakonit i društveno-organizovan način.

Autor zaključuje da je budžet primarni instrument finansiranja države i njenih organizacionih oblika. Budžetom se utvrđuju, sintetizuju i usklađuju i javni rashodi, vrši finansiranje javnih potreba u toku kalendarske godine same države i javnopravnih kolektiviteta.

## 2. Pojam i značaj akcize, Godišnjak Pravnog fakulteta, Banja Luka, strana 275-282,

U ovom radu autor analizira i daje zaključke o pojmu i značaju akcize kao najstarijeg oblika poreza na potrošnju. Akcize su porezi na potrošnju koji pogađaju pojedinačne proizvode. Sistematično i jasno kandidat je obradila zakonsku regulativu i primenu akciza u Republici Srpskoj, donošenjem Zakona o porezu na promet krajem 1995 godine.

U zemljama Evropske u nije akcize su grupisane (klasifikovane) i tabelarno prikazano njihovo učešće u ukupnim poreskim prihodima od indirektnih poreza.

Obradene su Direktive o harmonizaciji akciza, kojim je izvršena harmonizacija akciznih proizvoda (duvanske preradevine i derivati nafte). Dat je kritički osvrt sa problemom specifičnih akciza koje nastaju u stanju visokog procenta inflacije.

## 3. Poreski konsalting, Godišnjak Pravnog fakulteta, Banja Luka, strana 277-287.

U ovom radu autor je obradila poreski konsalting kao modernu profesiju savremenih poreskih sistema. Detaljno je objašnjen poreski konsalting kao složena savremena pojava dvadesetog veka, njegovi sastavni elementi: poreski savetnici, poreski odnos, poreski moral, upravljanje poreskim pravima i fiskalnim obavezama i poreski tretman.

Poreski savetnici su pripadnici slobodne profesije, koji se specijalno edukuju za tačno utvrđene i definisane poslove: utvrđivanje poreske obaveze, prijavljivanje poreske obaveze, savjetodavni odnos i drugo.

Kandidat daje teorijski aspekt koji ima praktičnu primenu sa ciljem sprečavanja utaje poreza i dominantne pojave sive ekonomije. Ovaj tekući



problem treba da reši savremena informaciona tehnologija, uputstva za popunjavanje poreskih prijava, nove publikacije o funkcionisanju poreskih sistema, agencije za poreski konsalting, poreska udruženja poreskih obveznika, i drugo.

#### 4. Budžetski deficit zemalja Evropske unije, Godišnjak Pravnog fakulteta, str. 301-306.

U ovom radu autor je obradila budžetski deficit, visinu budžetskog deficita i razloge zbog koje zemlje Evropske unije svesno vode politiku budžetskog deficita. Stvarnost je da, privrede zemalja Evropske unije karakteriše stalni rast deficita budžeta i paralelno rast javnog duga.

Kandidat je jasno i sistematizovano obradila teoriju stabilizacionih budžeta koji služe za upravljanje visinom budžetskog deficita. Osnovne postavke ove teorije su: uspostavljanje ravnoteže u nacionalnoj privredi i pasivna ekonomska uloga države koja putem diskrecionih mera vrši uspostavljanje makroekonomske ravnoteže.

U zemljama Evropske unije počev od 1993. godine prisutan je stalni budžetski deficit. Primenom jedinstvene restriktivne budžetske politike, metodom automatskih stabilizatora koji se automatizmom uključuju u periodu recesije, nastoji se uspostaviti makroekonomska ravnoteža nacionalnih privreda i stabilnost cena. Nove mere budžetske politike usvojene su Paktom o stabilnosti i razvoju, a usvojio ih je Evropski savet u Amsterdamu juna 1997. godine.

Iz svega navedenog proizilazi zaključak da jedinstvena budžetska politika Evropske unije tako definisana da deluje stabilizaciono i dugoročno za vreme blagih recesionih kretanja nacionalnih privreda zemalja članica.

5. Aktuelna pitanja budžetskog finansiranja sa osvrtom na opštinu Banja Luka, Srpska pravna misao, Pravni fakultet, Banja Luka, str. 393-400.

Autor u ovom radu ističe da se za vršenje javnih funkcija i delatnosti i ostvarivanje ekonomskih, socijalnih i drugih funkcija troše ogromna sredstva koja se obezbeđuju Ustavom i zakonskom regulativom. Ovaj heterogeni i kompleksni zahtev ostvaren je jedinim instrumentom finansiranja-budžetom u opštini Banja Luka za 1996. godinu. Dat je tabelarni prikaz raspoređenih prihoda, neraspoređenih prihoda i ukupnih rashoda. Obradeni su osnovni izvorni prihodi: porez na promet proizvoda i usluga, porez na plate, porez na dodatna primanja, porez na plate radnika zaposlenih u inostranstvu i dr.

Praktičnim primerom, predocen je koncept izvršenja budžeta u 1996. godini. Izvršenje budžeta obuhvata više faza, radnji i subjekata. Propisima je detaljno regulisan priliv sredstava i njihovo namensko trošenje.

Obradila je i finansiranje javnih potreba na nivou opštine Banja Luka kao što su: rad organa državne uprave, materijalni troškovi, namenska sredstva, finansiranje opštinskog fonda za razvoj i unapređenje sela, opreme, opšta komunalna potrošnja i društvene delatnosti. Sistematično i jasno je obrađena struktura prihoda i rashoda i postupak izvršenja budžeta. Konstatovano je da budžet ima bilansni karakter i cifarski se u njemu kvantifikuju izvori (obim javnih prihoda i struktura javnih rashoda).

6. Upravljanje fiskalnom politikom, Srpska pravna misao, Pravni fakultet Banja Luka, str. 131-138.

Kandidat je obradio aktuelnu temu fiskalnog prava, upravljanje fiskalnom politikom koju vrše ekspertni sistemi. Komparativno i uz objašnjenja značajnih karakteristika obrađeni su konvencionalni i ekspertni sistemi. Konvencionalni sistemi imaju sledeće karakteristike: procedura i

način obrade podataka ukomponovani su u sekvencionalni program sistema rada, vrši se na osnovu algoritma, koriste veliku bazu podataka i radi se sa kvantitativnim podacima. Osnovni cilj je efikasnost.

Razrađeni su teorijski najvažnije osnove ekspertnih sistema koje obuhvataju sintetizovano i kompleksno delovanje sledećih faktora: osobu-specijalistu, kvantum ekspertnog znanja, prenos znanja, zaključivanje pravila i sposobnost predloženih zaključaka. Ekspertni sistemi su sistemi budućnosti koji imaju sledeće karakteristike: upravljanje znanjem je razdvojeno od kontrole, način obrade se vrši korištenjem heuristike i logike, koriste veliku bazu znanja. Osnovni cilj je da se koristi distributivan prilaz zaključcima.

Autor je dala zaključak da nove generacije ekspertnih sistema izvlače logične zaključke, za razliku od drugih sistema, i nalaze sve veću primenu u finansijama. Važno mesto u ekspertnim sistemima zauzima komuniciranje između poreskih obveznika i poreske vlasti na principima međusobnog poverenja i kooperativnosti.

#### 7. Carinski sistem Bosne i Hercegovine, Srpska pravna misao, Banja Luka, str. 201-225.

U ovom radu kandidat je teorijski i praktično, uz primenu Zakona o carinskim propisima, prezentovala važeći carinski sistem Bosne i Hercegovine. Obradena je carinska unija koja je uspostavljena međunarodnim ugovorima između dva entiteta (Federacije BiH i Republike Srpske), koji su se politički i ekonomski udružili.

Metodološki i teorijski obradila je Carinski sistem unije uz praktičnu primenu zakonskih propisa kojima se reguliše osnovni sistem za carinsku zaštitu privrede Bosne i Hercegovin (zakonskom regulativom) kao što su:

carinsko područje, carinska linija, carinski granični pojas, carinski nadzor, postupak carinjenja robe i drugi instrumenti.

### 3.STRUČNI RADovi

#### 1.Poreska kontrola i revizija, Značenje Doboj, str. 59-66.

U ovom radu autor je obradila vrlo aktuelnu temu u savremenim tržišnim privredama - poresku kontrolu i reviziju, koja je segment poreskog prava i poreske politike. Naglašeno je da poreska kontrola ima atribut postojanosti i brzog evolutivnog razvoja, bez obzira da li je poreski postupak pokrenut ili ne. Poreska kontrola obuhvata pravilnost i zakonitost vođenja poslovnih knjiga (prosto i dvojno knjigovodstvo), tačnost iskazivanja stvarnih podataka ostvarenog prihoda i dobiti, plaćanja (žiralna i gotovinska), dobavljače, kupce i drugo.

Obradeni su postojeći oblici kontrole u zakonodavstvu Republike Srpske. Sa vremenskog aspekta, vršenja kontrole može biti : u toku poslovne godine, u toku postupka za podnošenje poreskog rešenja i poslije donošenja poreskog sistema.

Istakla je bitne osobine poreske kontrole koju treba primeniti u praksi. Cilj svake poreske kontrole i revizije je sprečavanje evazije poreza, krijumčarenja, šverca i drugih oblika utaje poreza. Bitan element svake kontrole je poštovanje poreskog morala i poreske etike. Treba razlikovati kontrolne organe koji imaju izvršnu zakonodavnu vlast od poreskih revizora koji preispituju i izvršenu poresku kontrolu.

#### 2.Porez na dohodak fizičkih lica, Značenje Doboj, str. 107-112.

Autor je dala osvrt na porez na dohodak fizičkih lica koji je najsloženiji i najznačajniji instrument poreske politike s obzirom na izdašnost i poverene

ciljeve. Istakla je njegov evolutivni razvoj od polovine sedamnaestog veka, uz njegovu dominantnu ulogu da se njime oporezuje ekonomska snaga obveznika. Dohodak kao fiskalitet definiše se sa više aspekata, i to: teorijskog, ekonomskog i fiskalnog.

Jasno je obradila tri poreska principa kojima se utvrđuje dio dohotka koji podleže oporezivanju, a to su: princip državljanstva, teritorijalni princip i princip neograničene poreske obaveze.

U praksi savremenih zemalja egzistiraju tri modela oporezivanja dohotka fizičkih lica:

- globalni (sintetički) model;
- cedularni (parcijalni) model, i
- mešoviti model.

Zemlje savremene tržišne privrede u svoj poreski sistem uvele su globalni model oporezivanja dohotka fizičkih lica kao osnovni i dominantni oblik.

### 3.Savremeni pristup fiskalnom menadžmentu, Značenje, Doboj, str. 105-110.

U ovom radu kandidat je obradila temu budžetske makroekonomije i fiskalne ekonomije čiji je razvoj bio dominantan sredinom prošlog veka. Menadžment je nauka koja koristi naučne metode posmatranja, eksperimentisanja i istraživanja. On je objektivno data funkcija koja je savremena i neovisna od vlasništva, ranga ili moći.

Naglašava, da je fiskalni menadžment imperativna nauka savremenog doba koja se definiše kao proces stvaranja poreskih i budžetskih resursa za optimalno ostvarenje fiskalnih ciljeva, rentabilno poslovanje javnog sektora i rezultatno obavljanje javnih funkcija. Bitna su i neophodna dva uslova za

ostvarivanje predočenih ciljeva : što niži obim angažovanih sredstava i racionalno opterećenje privrednih subjekata.

Fiskalni menadžment treba da obezbedi finansijska sredstva za funkcionisanje javnog sektora i da kapitalna i novčana ulaganja menadžerskom revolucijom transformiše u blagostanje i preduzetničkom funkcijom u bogatstvo. Primarni cilj fiskalnog menadžmenta u fiskalnoj teoriji države je maksimiranje društvenog bogatstva i socijalnog blagostanja.

#### 4. Ekonomski efekti poreske politike u zemljama Evropske unije, Značenje, Doboj, str. 51-59.

U ovom radu, obrađen je aspekt fiskalne makroekonomije - ekonomski efekti poreske politike u zemljama Evropske unije, naglašavajući poresku povezanost sa realnim finansijskim-privrednim agregatima i elementima društveno-ekonomskog razvoja. U ovim zemljama porezi prestaju da budu samo finansijski instrumenti za mobilizaciju finansijskih sredstava potrebnih državi, već oni postaju jedan od najsnažnijih i najrazvijenijih instrumenata u vođenju određene ekonomske i socijalne politike države. Ekonomska dejstva oporezivanja polaze sa aspekta odgovornosti države, kao organizovanog dela društva za sveukupan ekonomski, socijalni, kulturni, demografski i naučni razvoj. Porezi imaju značajno mesto u društvenom proizvodu i veliku ulogu u procesu preraspodele nacionalnog dohotka.

Kandidat ističe da je u zemljama Evropske unije preduzimano mnogo mera za otvaranje novih radnih mesta u javnom sektoru, smanjenje poreza i doprinosa poslodavca i dr.

Suštinu poreske politike treba sagledati u manjoj ili većoj usmerenosti i uspešnosti u stimulanju i destimulanju investicija. Investicije su osnovni pokretač ekonomskog i društvenog razvoja svake zemlje. Ako se žele

stimulisati investicije, tada se vrši blaže oporezivanje ili oslobađanje za određeni vremenski period dela dohotka koji se usmerava u investiciju.

#### 4.UČEŠĆE NA NAUČNIM SKUPOVIMA

1. Porezi i ostale obaveze u korist države prema Dušanovom zakoniku, Naučni skup, Banja Luka, str. 381-389.

U ovom radu kandidat je jasno metodološki i uz upotrebu istorijskih činilaca obradila mnoge obaveze koje su izvršavane u korist cara i države prema najstarijem zakonu Srba-Dušanovom zakoniku. Dušanova srednjevekovna država, koja nije imala razvijen upravni aparat, nije raspolagala c entralnim k atastrom i u pravom p rihoda, koristila je posredne i neposredne načine za finansiranje potreba države.

Obradila je precizno, citiranjem važećih propisa, sve obaveze koje su izvršavane radom, naturalnim i novčanim davanjima, dajući poseban aspekt njihovim savremenim obeležjima. Izvori za prikupljanje potrebnih sredstava za nesmetano funkcionisanje vrhovne vlasti, sudstva, uprave i vojske bili su različiti. Glavni izvori prikupljanja potrebnih sredstava za funkcionisanje nabrojanih funkcija bili su porezi i carine.

Značajni prihodi koji su se neposredno uvećavali pristizali su srpskim kraljevima i carevima od carina na prodatu robu iz rudnika. Prodavci su plaćali carinu u visini od 10% od vrednosti prodate robe.

Obraden je sistem prikupljanja prihoda i materijalnih dobara i njihovo korištenje za namensko finansiranje potreba države: državne vlasti, careve pratnje i policije, članova državne uprave, zvaničnih predstavnika stranih država i vojske .

## PRIKAZ RADOVA POSLIJE IZBORA U ZVANJE DOCENTA

### 1.KNJIGE

1.Doc. dr Milena Rakovć, Javne finansije i finansijsko pravo, Pravni fakultet u Banja Luci, 2003, strana 355.

Sadržaj rada je sistematizovan i izložen u osam međusobno skladno i logički povezanih delova, i to

- 1.Nauka o javnim finansijama,
- 2.Javni rashodi,
- 3.Javni prihodi,
- 4.Poresko pravo,
5. Budžetsko pravo,
- 6.Carine,
- 7.Takse,
- 8.Javni zajam.

U prvom delu autor je uspela da na dosta jednostavan način prezentira predmet javnih finansija, elaborira povezanost nauke o finansijama sa drugim naučnim disciplinama.

Drugi deo rada komponuju tri međusobna povezana i sinhronizovana segmenta u kojima je ekspliciran značaj, uzroci i granice rasta, dejstva, načela i efekti javnih rashoda.

Vrlo je logično da se u radu o vakve vrste i namene najviše pažnje posveti javnim prihodima (treći i četvrti deo), a u okviru toga porezima. Složena i aktuelna pitanja poreske institucije autor je prezentirala kroz pojam i karakteristike poreza, teorije o opravdanju poreza, poresku sposobnost, granice oporezivanja, ciljeve oporezivanja, poreska načela, ekonomsku klasifikaciju poreza, izbjegavanje plaćanja poreza, sivu ekonomiju, oblike oporezivanja, poreski monizam, poreski pluralizam i poreski sistem Republike Srpske.

U okviru petog dela autor ja s punim pravom dužnu pažnju posvetila budžetu i vanbudžetskim institucijama finansiranja javnih potreba, kao što su: fondovi, trezor, finansijski program i državni bilans.

Kada je reč o drugim prihodima autor se posebno pozabavila carinama (šesti deo), taksama (sedmi deo) i javnim zajmovima (osmi deo), kroz elaboraciju



krucijalnih pitanja u kontekstu svakog prihoda ponaosob, kao što su: razvoj, karakteristike, klasifikacije, načela i slično.

U elaboraciji sadržaja javnih finansija autor je, zahvaljujući nesumnjivoj stručnoj i naučnoj reputaciji kao i bogatom pedagoškom iskustvu, demonstrirao sposobnost jasnog, preciznog i argumentovanog tumačenja savremenih problema u kontekstu javnih finansija i finansijskog prava.

## 2.NAUČNI RADOVI

1.Doc dr Milena Raković, Poreski sistemi, Godišnjak Pravnog fakulteta u Banjoj Luci, strana 327-343.

Autor u ovome radu naglašava da su poreski sistemi poreski lavirint u kome se poreski obveznici teško snalaze ako nije izvršena kodifikacija poreskih propisa.Poreska reforma koja se ostvaruje na globalnom nivou primjenom optimalne poreske politike nastoji da postojeći poreski sistem približi racionalnom poreskom sistemu.

Kandidat zaključuje, da savremeni poreski sistemi, poreski sistemi zemalja u tranziciji i poreski sistemi zemalja u razvoju koriste pet dominantnih oblika:

- 1.Porez na dohodak fizičkih lica,
- 2.Porez na dobit korporacija,
- 3.Porezi na potrošnju (porez na dodatu vrijednost, pojedinačni porezi i akcize),
- 4.Porez na imovinu,
- 5.Doprinos za socijalno osiguranje.

2.Doc. dr Milena Raković, Siva ekonomija u Republici Srpskoj, Srpska pravna misao, strana 161-167.

Kandidat ističe da je siva ekonomija veliki balast zemalja u tranziciji, a naročito kod nas, postavši hronična pojava zadnjih desetak godina. Faktori koji produkuju porast sive ekonomije (kod nas) su:

- pojava izbjeglog stanovništva čiji se status ne može rešiti na legalan način,
- nemogućnost održavanja konvertibilnosti valute i pojava hiperinflacije,
- nekonzistentnost i nestabilan fiskalni (poreski) sistem,
- neefikasnost funkcionisanja državnih organa i slaba pravna regulativa kaznene politike,
- nizak životni standard,
- latentna i stalna nezaposlenost i drugi faktori.

Autor zaključuje da siva ekonomija postaje nužna pojava za opstanak stanovništva. Stanovništvo je prisiljeno da veliki dio svojih aktivnosti-privrednih, obavlja u neformalnom sektoru. Gro-stanovništva se okreće nezakonitoj poreskoj evaziji.

3.Doc dr Milena Raković, Evro valuta u Bosni i Hercegovini, Značenja, Doboj, strana 131-137.

Autor ističe da uvođenje evro novčanica i kovanica u 12 zemalja Evropske unije početkom 2002. godine predstavlja vrhunac međudržavne integracije monetarne unije i veliki podstrek Bosni i Hercegovini da pristupi Evropskoj uniji kao najjačoj ekonomskoj i monetarnoj uniji građenoj posljednjih pet decenija.U Bosni i Hercegovini uvođenje evra ne remeti finansijske odnose jer konvertibilna marka ostaje zakonsko sredstvo plaćanja.

Shodno Mاستrihtskom sporazumu, stvaranje i uvođenje jedinstvene monetarne valute odvija se etapno. Prva etapa počinje 90-tih godina, druga etapa počinje januara 1994. a treća etapa, kao završna etapa, januara 1999. kada je evro uveden kao bezgotovinsko sredstvo plaćanja u 11 zemalja.

U Bosni i Hercegovini postoji, dakle, samo jedno sredstvo plaćanja-konvertibilna marka po fiksnom kursu  $1\text{km} = 0,51129\text{ evra}$  ili  $1,95583\text{ km} = 1\text{ evro}$ , koji je određen Zakonom o Centralnoj banci u Bosni i Hercegovini.

4.Doc. dr Milena Raković, Fiskalna politika, Značenja, Doboj, strana 203-211.

Kandidat definiše da fiskalna politika kao segment ekonomske politike predstavlja skup finansijskih mera države za ostvarivanje alokacije privrednih resursa, redistribucije nacionalnog dohotka, ekonomske i socijalne stabilnosti i uravnoteženje privrednog razvoja.

Redistribicioni ciljevi fiskalne politike predstavljaju aktivnost vlade kojom se koriguje raspodjela dohotka i imovine do kojih je došlo delovanjem tržišnih zakonitosti.

Stabilizacioni ciljevi se ostvaruju preko fiskalnih instrumenata u pravcu povećanja stope zaposlenosti, odnosno smanjenjem nezaposlenosti i postojećeg nivoa cena.

Autor naglašava da anticiklična fiskalna politika predstavlja politiku države kojom se izmenama visine javnih prihoda i rashoda utiče na smanjenje ponude, odnosno povećanje ukupne tražnje i uspostavljanje globalne ravnoteže.Procena o visini javnih prihoda i rashoda vrše se pomoću:

1.automatskih ugrađenih stabilizatora,

- 2.formule elastičnosti,
- 3.diskrecionih mera države.

5.Doc. dr Milena Raković, Ekonomski ciljevi oporezivanja, Srpska pravna misao, strana 231-241.

Autor u ovom radu ističe da vlada uspešno može da vlada ako u rukama drži poresku polugu.Mesto i uloga poreza je istorijska kategorija koja se menjala sa razvojem društva i njegovih potreba.

Izdvajanje ekonomske politike kao moderne nauke u prošlom veku dovodi do širih sistematizovanih rasprava o poreskoj politici koja svesno vrši usmeravanje ekonomskih procesa da bi se ostvarili definisani ciljevi.

Najznačajniji ciljevi ekonomske politike koji se ostvaruju pomoću poreza su:

- delovanje poreza na ekonomsku strukturu,
- delovanje poreza na stabilizaciju privrede,
- delovanje poreza na dohodak i ekonomski razvoj,
- delovanje poreza na platni promet i trgovinski platni bilans,
- delovanje poreza na zaposlenost.

Sve pomenute ekonomske kategorije i njihovo ostvarivanje su endogene veličine, zato što se nalaze pod uticajem svih instrumenata i sredstava ekonomske politike.Cilj ekonomske politike sadržinski iskazuje određeni interes nosilaca ekonomske politike ka stabilnom privrednom razvoju društva.

6.Doc. dr Milena Raković, Pranje novca u Republici Srpskoj, Glasnik pravde, strana 145-152.

U ovom radu autor kroz definisane zaključke oslikava fenomen pranja novca u Republici Srpskoj.Definisani zaključci su:

- Odelenje za sprečavanje pranja novca koje je organizovano pri Ministarstvu finansija treba se konstituisati kao posebna vladina institucija.
- Postojeći Zakon o pranju novca ima ogromnih nedostataka i vrlo teško ga je implementirati ako ne postoji sistemska i koordinirana saradnja između odelenja za sprečavanje pranja novca sa carinom, poreskom upravom, agencijom za bankarstvo, javnim tužiocima, istražnim sudijama i kriminalističkim organima ministarstva unutrašnjih poslova.

Stoga je neophodno preduzeti određene mere i aktivnosti da se navedeni nedostaci uklone.

- Neophodno je donijeti Pravilnik kojim će se definisati načini i oblici saradnje odeljenja sa svim nadležnim institucijama za sprečavanje pranja novca.
- Član 21 Zakona o sprečavanju pranja novca kojim je regulisana obaveza međunarodne saradnje treba uskladiti sa Zakonom o pranju novca na državnom nivou.

7.Doc. dr Milena Raković, Državni trezor, Godišnjak Pravnog fakulteta, strana 417-422.

Autor ističe da je državni trezor u finansijskoj teoriji i praksi kamen temeljac finansijske nauke, jer obezbeđuje finansijsku budžetsku službu države i ostalih pravno-teritorijalnih jedinica (ovisno o tome kakvo je državno uređenje).

Nadležnosti trezora Republike Srpske su:

- 1.reguliše jedinstven račun trezora.
- 2.posluje sa bankama,
- 3.izvršava budžet Republike Srpske,
- 4.podnosi račune i izvještaje,
- 5.upravlja dugom i imovinom,
- 6.vrši internu kontrolu.

U Ministarstvu finansija trezor se organizuje kao Centralni trezor.On je sektor u Ministarstvu finansija.Prema potrebi, Ministarstvo finansija može formirati filijale Centralnog trezora.Filijale su pod direktnom kontrolom Centralnog trezora i dužne su da podnesu svoje izveštaje o poslovanju.

8.Doc. dr Milena Raković, Porezi na potrošnju u Republici Srpskoj, Zbornik društveno-humanističkih nauka, strana 53- 65.

Kandidat u ovome radu obrađuje savremenu klasifikaciju poreza na potrošnju, koja je implementirana u poreski sistem Republike Srpske.Zakonskom regulativom porezi na potrošnju u Republici Srpskoj su: akcize , porez na promet proizvoda i porez na promet usluga.

Autor daje dobru postavku da je novim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama i porezu na promet i Memorandumom o implementaciji zakona i podzakonskih propisa koji se odnose na promenu mesta naplate poreza na promet akciznih roba želi se stvoriti jedinstveno ekonomsko područje i izvršiti harmonizacija i kodifikacija poreskih zakona na celoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Praktično gledano, novi zakon koji definiše istovremeno plaćanje akcize i poreza na promet kod akciznih proizvoda dovešće do multiplikativnog efekta

i izazvaće vještački rast cena kod akciznih proizvoda između 15% i 30%. Rezultat ja da obveznici poreza na promet istovremenim plaćanjem akcize i poreza na promet moraju deo sredstava, i to obrtnih, preinačiti za plaćanje poreske obaveze. Država mora hitno regulisati, korištenjem određenih mera, rast cena akciznih proizvoda.

9.Doc. dr Milena Raković, Porez na dohodak u Republici Hrvatskoj, Značenje, Dobj, strana 89 -101.

Autor ističe da je porez na dohodak u Hrvatskoj savremeni poreski oblik koji zadovoljava fiskalne, ekonomske i socijalno-političke ciljeve. Njegova visoka izdašnost rezultuje pravično oporezivanje upotrebom visokih progresivnih stopa koje se kreću u rasponu od 15% do 45%, zavisno od veličine neto primanja. Opravdanost progresivnog oporezivanja temelji se na postavci da se prvo utvrđuje poreska sposobnost poreskog obveznika, te se tada iscrpljuje njegova poreska snaga.

Posebno je istaknuta stabilizaciona uloga dohotka, koja se ogleda u sledećem:

- 1.izgrađenosti poreske tarife poreza na dohodak,
- 2.zakonski utvrđenim oslobađanjima i olakšicama, i
- 3.aktivnom delovanju poreza u društvenom bruto proizvodu.

Delotvorna novina u reformisanom poreskom sistemu Hrvatske je uvođenje poreske kartice koju vodi poslodavac za zaposlene radnike, a isplatilac penzije za penzionere

U zakonskoj regulativi poreza na dohodak prisutne su poreske olakšice: za ratne vojne invalide, za lica koja su prijavljena u centrima za socijalni rad, olakšice koje potpomažu zapošljavanje i olakšice za stručno usavršavanje radnika.

#### 4. STRUČNI RADOVI

1.Doc. dr Milena Raković,Porez na dodatu vrednost u Evropskoj uniji, Srpska pravna misao, Banja Luka, strana 235-241.

Kandidat kaže da je porez na dodatu vrijednost prelevman koji se zaračunava i naplaćuje prilikom svakog prometa roba i usluga kojima poreski obveznik dodaje određenu vrednost.

Problem poreskog tretmana osnovnih sredstava i investicionih ulaganja jeste centralni problem sistema oporezivanja dodate vrednosti, te se razlikuju četiri modaliteta oporezivanja dodate vrednosti, i to:

1. Model poreza na bruto dodatu vrednost,
2. Dohodni model poreza na dodatu vrednost,
3. Model poreza na neto dodatu vrednost, i
4. Potrošni model poreza na dodatu vrednost.

Reformom poreza na dodatu vrednost iz 1997. godine izvršena je harmonizacija važećih zakonskih propisa elemenata PDV: tretmana poreskih obveznika, definisanja objekta oporezivanja, utvrđivanje poreske osnovice, regulative poreskih oslobođanja, mehanizma poreskih kredita i socijalnih režima oporezivanja.

2. Doc. dr Milena Raković, Fondovi i njihova uloga u Republici Srpskoj, Značenje, Doboj, strana 129-135.

U ovome radu kandidat oslikava praktični aspekt fondova u Republici Srpskoj. Zakonom su konstituisani sledeći fondovi:

- Javni fond socijalne i zdravstvene zaštite,
- Javni fond u oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja,
- Javni fond u oblasti dečije zaštite, i
- Republički fond u oblasti zapošljavanja.

Fondovski način finansiranja javne potrošnje ima svoje prednosti i nedostatke. Prednosti su:

1. stabilnost i stalnost alimentiranja javnih potreba,
2. velika racionalnost trošenja sredstava,
3. sredstva fonda se namjenski koriste za tačno utvrđene namene i svrhe trošenja.

Nedostaci fondovskog načina alimentiranja javnih potreba:

- Komplikovanje i razdvajanje kontrole nad formiranjem i upotrebom sredstava. Subjektivni aspekt trošenja sredstava, slabljenje discipline i kontrole prikupljenih sredstava.
- Neravnomjerno zadovoljavanje pojedinih potreba zbog tačno utvrđene namene trošenja.
- Zbog namenskog trošenja, nema koordinacije u odlučivanju o politici razvoja pojedinih delatnosti.

3. Doc. dr Milena Raković, Poreska uprava u Republici Srpskoj, Srpska pravna misao, strana 467 -477.

Kandidat u radu daje puni podstrek reformi poreske uprave u Republici Srpskoj. Poreska reforma u Republici Srpskoj izvršena je novim zakonskim

propisima u oblasti poreske politike, uvođenjem novih poreskih oblika i integracijom Republičke uprave javnih prihoda i Finansijske policije u jedinstven organ Poresku upravu.

Osnovano je novo odellenje «Odeljenje za krivične istrage i obaveštavanja» koje nalaže potrebu za dodatnim zapošljavanjem izvan postojećih poreskih organa i njihovu stručnu i visokokvalitetnu obuku.

Hitno treba sprovesti savremen praktičan pristup prema poreskim obveznicima u ispunjavanju zakonom utvrđenih prava, i to: pravo poreskog obveznika na informisanost, pravo na pravedan i jednak tretman, pravo na žalbu, pravo na sigurnost, pravo na tačan obračun poreza i pravo na privatnost i poverljivost.

U procesu organizacije nove poreske uprave i procesa donošenja novih podzakonskih akata treba izvršiti racionalno i efikasno uspostavljanje kontinuiteta u prelaznom periodu, kako bi se prelazak na novi, integrisani, moderni način rada poreske uprave prilagodili svi privredni subjekti.

4. Doc. dr Milena Raković, Ekološki porezi, Značenje, Doboj, strana 127 - 133.

Autor ističe da se privredni razvoj svake zemlje odvija i funkcioniše uporedo sa očuvanjem zdrave životne sredine. Konzumenti blagodeti životne sredine ne plaćaju cenu korištenja: trošenje se vrši ekstrenalnije. Bolje rečeno, konzumiranje njene blagodeti je besplatno.

Poreski instrumentarij ekoloških poreza može se svrstati u tri grupe:

1. Pigu porezi ili specifični porezi,
2. Para-pigou, i
3. Dvostrano korisni porezi.

Da bi se uveli ekološki porezi u poreski sistem Republike Srpske, neophodno je zakonom izvršiti ekološke reforme:

- Ekologiju uvesti kao obavezan predmet u srednjim, višim školama i na fakultetima.
- Zakonom regulisati zaštitu prirodnih blagodeti (vazduha, vode, zemlje, hrane, biljaka i životinja).
- Obrazovati instituciju (ekološke inspekcije) na lokalnom nivou i obezbediti punu samostalnost bez mešanja politike.
- Uvesti ekološke poreze u poreski sistem.
- Izraditi stručni elaborat o ekološkoj opravdanosti postojeće proizvodnje.
- U bliskoj budućnost formirati ministarstvo ekologije.

5.Doc dr Milena Raković, Finansijsko pravo, Značenje, Doboj, strana 99 - 103.

Autor ističe da je finansijsko pravo sastavni deo pravnog sistema koje reguliše finansijsku delatnost države i ostalih javnopravnih kolektiviteta. Stručnjaci finansijskog prava imaju oprečno mišljenje da li je finansijsko pravo samostalna naučana disciplina ili je u sastavu pravne discipline ustavnog ili administrativnog prava. Većina finansijskih stručnjaka zastupa stanovište da je finansijsko pravo posebna grana prava.

Finansijsko pravo je sinteza različitih delova finansijske materije koji imaju svoju posebnu pravnu prirodu:

1.Fiskalni odnosi koji definišu i regulišu utvrđivanje i naplatu javnih dažbina. Sadrže sve elemente pravnog odnosa između države i drugih javnopravnih kolektiviteta kao povjerilaca i poreskih dužnika (destinatora) koji su po intenciji zakona dužni da plate zakonski utvrđenu javnu dažbinu. Poreski odnosno fiskalni obveznici dužni su da ispune zakonom definisane obaveze: da se ne obavlja određena delatnost kao kaznena sankcija, da u tačno definisanom roku podnesu poresku prijavu, da dopuste ovlašćenim organima poreske uprave pregled poreskih knjiga i drugo.

2.Budžetsko pravo koje reguliše institute budžeta od budžetske inicijative, donošenja budžeta, privremenog finansiranja budžetskim sredstvima, izvršenje budžeta i kontrola namenskog trošenja sredstava.

3.Zakonska regulativa koja se izvodi iz ustavnog prava i odnosi se na upravljanje državnom imovinom i poslovanje preduzeća u državnoj svojini.

6. Doc. dr Milena Raković, Budžet grada Banja Luka, Godišnjak Pravnog fakulteta, strana 447 - 459.

Kandidat je u ovom radu obradila veoma savremenu i aktuelnu problematiku finansiranja lokalne samouprave. Naglašava da važeći Zakon o lokalnoj samoupravi nije usklađen sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi čiji je član Bosna i Hercegovina.

Lokalna samouprava treba da zadovoljava efikasno i stručno potrebe građana uz izgradnju efikasne i savremeno opremljene uprave. Ona mora izgrađivati i održavati lokalnu infrastrukturu i kvalitetno izvršavati javne usluge.

U oblasti fiskalne politike postoji visoka centralizacija vlasti, što prouzrokuje negativne posledice na sposobnost lokalnih organa vlasti da stručno i efikasno zadovoljavaju potrebe lokalnog stanovništva. Grad Banja Luka visoko procentualno izdvaja iz izvorne mase javnih prihoda za Republiku. Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske to procentualno učešće treba smanjiti da bi naš grad mogao kvalitetno i stručno da zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva.



7. Doc dr Milena Raković, Revizija javnog sektora Republike Srpske, Značenje, Doboj, strana 99-109.

Revizija javnog sektora je sastavni deo finansijskog upravljanja koja osigurava da poslovi planiranaja, korištenja, pripreme, privremenog finansiranja, donošenja i izvršenja budžetskih sredstava budu u skladu sa zakonskom procedurom i definisanom i usvojenom fiskalnom politikom skupštine i vlade.

Kandidat je u potpunosti obradila teoretski i praktično reviziju javnog sektora. U Republici Srpskoj, shodno članovima 7 i 10 Zakona o reviziji javnog sektora, glavnog revizora imenuje Skupština, a zamjenika glavnog revizora imenuje Skupština na predlog Vlade uz saglasnost glavnog revizora.

U savremenim zemljama koje zadovoljavaju INTOSAI-standarde eliminiše se uključenost vlade u proces imenovanja glavnog revizora. Da bi se ispoštovali uvedeni standardi INTOSAI, neophodno je zadovoljiti načelo transparentnosti i izvještaje glavnog revizora objaviti u Službenom glasniku Republike Srpske.

#### 4. UČEŠĆE NA NAUČNIM SKUPOVIMA

1. Doc. dr Milena Raković, Pranje novca u Republici Srpskoj, Zbornik radova-Visoka škola unutrašnjih poslova, strana 284-292.

Kandidat je u ovome radu obradila vrlo auktuelnu temu pranje novca u Republici Srpskoj. Konstituisala je vrlo značajne zaključke koji se mogu implementirati u postojeći zakon, i to:

1. Odeljenje za sprečavanje pranja novca koje je organizovano pri Ministarstvu finansija treba konstituisati kao posebnu vladinu instituciju.

2. Postojeći Zakon o pranju novca ima ogromnih nedostataka, vrlo ga je teško implementirati, ako ne postoji sistemska i kordinirana saradnja između odeljenja za sprečavanje pranja novca sa carinom, poreskom upravom, agencijom za bankarstvo i drugim vitalnim institucijama.

3. Donijeti pravilnik kojim će se definisati načini i oblici saradnje odeljenja sa svim nadležnim institucijama.

4. Član 21 Zakona o sprečavanju pranja novca kojim je regulisana obaveza međunarodne saradnje treba uskladiti sa Zakonom o pranju novca na državnom nivou.

2.Doc. dr Milena Raković, Reformisani poreski sistem Hrvatske, Pravna reč, strana 233-243.

Autor je u ovome radu obradila vrlo aktuelnu temu reformisani Poreski sistem Hrvatske koji obuhvata sledeće poreske oblike:

- Porez na dobit,
- Porez na dohodak,
- Porez na dodanu vrednost,
- Posebni porezi-akcize i porez na premije osiguranja od auto odgovornosti,
- Porez na promet nekretnina,
- Porez na igre na sreću.

Zakonskom regulativom su definisane vrste poreza koji su prihodi lokalne uprave i samuprave.

Porezi su u poreskom sistemu Hrvatske jasni, razumljivi, jednostavni i troškovi ubiranja niski za poresku administraciju i poreske obveznike. Puna efikasnost poreza je organizovana, i to:

- 1.Proširena poreska osnovica uz smanjivanje i ukidanje poreskih povlastica i oslobađanja pojedinim porezima.
- 2.Snižene visine poreskih stopa.
- 3.Redukovan broj poreskih stopa.

## 5.NASTAVNO – PEDAGOŠKI RAD KANDIDATA

Dr Milena Raković, docent, najveći dio svog radnog veka provela je u privredi na brojnim odgovornim poslovima. Prije dolaska na Pravni fakultet radila je u državnim organima što je direktno vezano za matični predmet Javne finansije i finansijsko pravo. Dolaskom na Fakultet početkom 1997. godine aktivno se uključuje u izvođenje svih oblika nastave na Ekonomskoj katedri na predmetima Ekonomska politika (II godina) i Javne finansije i finansijsko pravo (III godina).

U tom periodu kandidat je objavila: 1 knjigu, 7 naučnih radova, 4 stručna rada i učestvovala na 1 naučnom skupu.

Nakon izbora u zvanje docenta maja 2001.godine, kandidat je objavila: 1 knjigu, 9 naučnih radova, 4 stručna rada, 3 prikaza i mišljenja i učestvovala na 2 naučna skupa.

Tabelarni pregled naučnoistraživačkog rada kandidata prema  
obrascu Univerziteta u Banjoj Luci

Rezultat	Oznaka	Koefficient	Broj radova		Ukupno bodova	
			Prije izbora u zvanje docenta	Poslije izbora u zvanje docenta	Prije izbora u zvanje docenta	Poslije izbora u zvanje docenta
Monografija nacionalnog značaja – 2 knjige	R 10	5	1	1	5	5
Rad u časopisu nacionalnog značaja – Godišnjak PFBL	R 60	1,5	4	7	6	10,5
Radovi saopšteni na skupu nacionalnog značaja štampani u celini	R 50	5	7	8	35	40
Radovi saopšteni na skupu međunarodnog značaja štampani u celini	R 50	2	1	2	2	4
Odbranjena doktorska disertacija	R 80	6	1	-	6	-
Odbranjena magistarska teza	R 80	3	1	-	3	3
<b>Ukupno</b>					57	62,5

( P.S. Radovi vrednovani prema Kriterijumima za sticanje naučnih zvanja,  
Službeni glasnik Republike Srpske, broj 25/04)

## ZAKLJUČAK I PREDLOG

Na osnovu analize ukupne naučno-stručne i nastavno-pedagoške aktivnosti kandidata dr Milene Raković, docenta, može se zaključiti da su u potpunosti ispunjeni svi uslovi propisani Zakonom o univerzitetu Republike Srpske i Statutom Pravnog fakulteta u Banjoj Luci za njen izbor u zvanje vanrednog profesora na predmet: Javne finansije i finansijsko pravo.

S obzirom na navedeno, zadovoljstvo nam je i čast da Nastavno-naučnom veću Pravnog fakulteta u Banjoj Luci predložimo da dr Milenu Raković, sada u zvanju docenta, izaberete u zvanje vanrednog profesora na predmetu Javne finansije i finansijsko pravo.

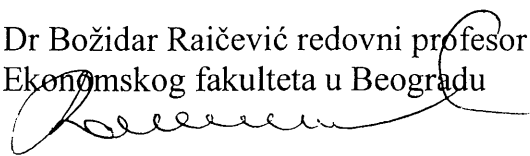
**U BEOGRADU** \_\_\_\_\_

**U SUBOTICI** \_\_\_\_\_

**U BANJOJ LUCI** \_\_\_\_\_

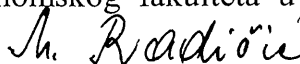
### KOMISIJA:

1. Dr Božidar Raičević redovni profesor  
Ekonomskog fakulteta u Beogradu



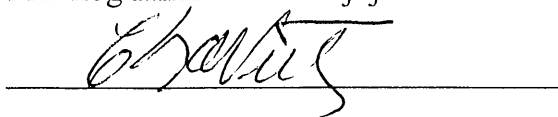
---

2. Dr Marko Radičić, redovni profesor  
Ekonomskog fakulteta u Subotici



---

3. Dr Slobodan Babić, redovni profesor  
Pravnog fakulteta u Banjoj Luci



---